

**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

KATSAUS TAITO- JA TAIDEAINEIDEN YLIOPPILASKOKEIDEN VALMISTELUUN

Lukiodiplomiseminaari 19.1.2026

Thomas Vikberg

Uudet ylioppilaskokeet syksystä 2029

- Syksystä 2029 alkaen taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeet järjestetään kuvataiteessa, musiikissa ja liikunnassa.
- Uudistuksen myötä ylioppilastutkinto lukion päättötutkintona kattaa aiempaa laajemmin lukiokoulutukselle määritellyn yleissivistyksen.
- Kokelas voi halutessaan suorittaa useampia taito- ja taideaineiden kokeita tutkinnon suorittamisen aikana tai täydentää tutkintoaan myöhemmin.
- Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomit poistuvat lukiodiplomitarjonnasta lukio-opintonsa 1.8.2027 aloittavilta opiskelijoilta.

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2024

802/2024

Laki

ylioppilastutkinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ylioppilastutkinnosta annetun lain (502/2019) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 ja 4 momentti, 4 §:n 4 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 10 ja 14 § ja 21 §:n 1 momentti sekä

lisätään lakiin uusi 5 a § ja 19 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2–4 momentti siirtyvät 3–5 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Ylioppilastutkinto

Ylioppilastutkinto suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi oppilaitoksen opetuskielen mukaisesti. Ylioppilastutkinto voidaan suorittaa myös englanniksi siten kuin 5 a §:ssä säädetään.

3 §

Ylioppilastutkinnon kokeet

Ylioppilastutkintoon kuulun äidinkieliä ja kirjallisuudessa, toisessa kotimaaisessa kielissä, vieraisissa kielissä, matematiikassa, luonnontieteellisissä, humanistis-yhteiskunnallisissa oppiaineissa (*realiaineet*) sekä taito- ja taideaineissa järjestettäviä kokeita.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, missä realiaineissa, vieraisissa kielissä ja taito- ja taideaineissa kokeet järjestetään, sekä kokeiden laatuista. Ylioppilastutkintolautakunta määrää, missä vieraisissa kielissä järjestetään kahden eri tason mukaiset kokeet.

4 §

Kokeiden järjestäminen

Ylioppilastutkinnon kokeet järjestetään kirjallisesti tai digitaalisesti. Kokeisiin voi sisältyä suullisia tehtäviä ja valmistavia näyttöjä. Ylioppilastutkintolautakunta määrää tarkemmin kokeiden järjestämisestä ja siihen liittyvistä akatuluista ja järjestelyistä. Ylioppilastutkintolautakunta voi kokeiden järjestämisen olosuhteita koskevasta erittäin painavasta syystä päättää, että oppilaitoksen kokeet järjestetään toisin kuin muissa oppilaitoksissa.

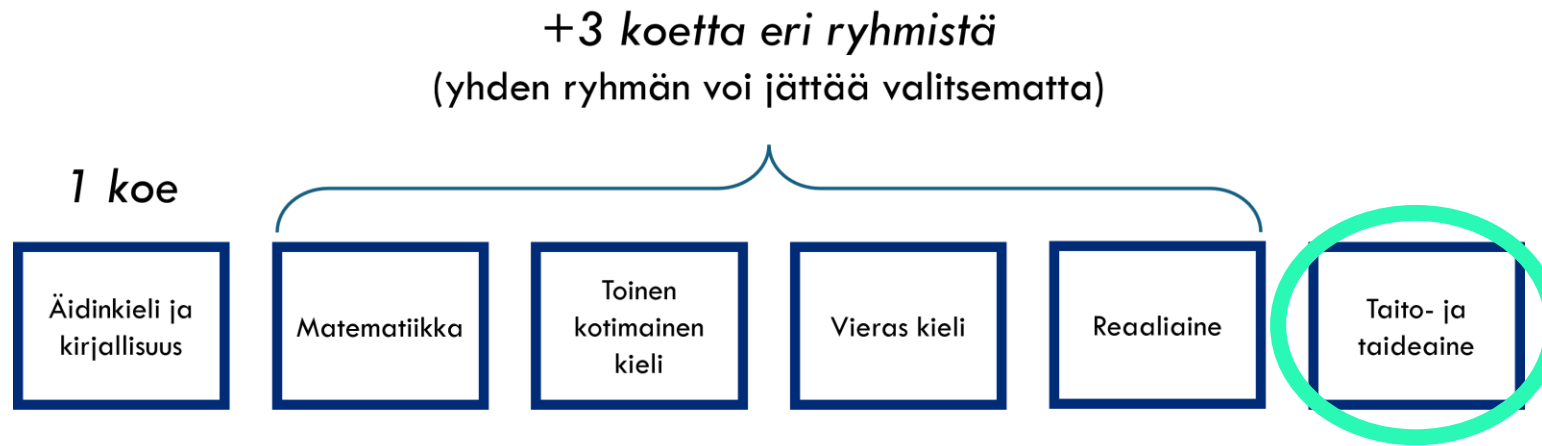
HE 159/2024
Sivum 8/2024
EV 145/2024

1

Taito- ja taideaineiden koe voi olla yksi tutkintoon vaadituista kokeista

- Uudistuneen lainsäädännön mukaan ylioppilastutkintoa suorittavan kokelaan on suoritettava syksystä 2029 alkaen vähintään viisi koetta (1+3+1) seuraavasti:

+1 koe eri oppiaineessa

Yhden kokeista oltava pitkän oppimäärän koe, joita on matematiikassa ja kielissä.

Siirryttäessä lukiodiplomista ylioppilaskokeeseen näkökulma ja tavoite muuttuvat

Lukiodiplomi

1. Osoittaa erityisosaamista ja harrastuneisuutta.
2. Perustuu paikalliseen opetussuunnitelmaan.
3. Pitkäkestoinen näyttö.
4. Tarjonta riippuu koulutuksen järjestäjästä.
5. Arvioinnista päätetään paikallisesti.
6. Ei juurikaan hyödynnetä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.
7. Arvioinnin tavoitteena on ohjata ja kannustaa opiskelua ja kehittää edellytyksiä itsearviointiin.

Ylioppilaskoe

1. Lukio-opinnoissa saavutetun osaamisen mittari.
2. Perustuu opetussuunnitelman valtakunnallisiin sisältöihin ja tavoitteisiin.
3. Ajallisesti rajattu – järjestetään kahdesti vuodessa.
4. Järjestettävä kaikissa lukioissa.
5. Arvostellaan riippumattomien sensorien toimesta yhtenäisillä kriteereillä.
6. Mahdollisuus laajaan hyödyntämiseen korkeakoulujen todistusvalinnassa.
7. Arvostelun tavoitteena verrata osaamista muihin kokelaisiin.

Taito- ja taideaineiden kokeet ovat kaksiosaisia

Valmistava näyttö

- Varsinaista koepäivää edeltää ylioppilastutkinnolle uusi elementti, valmistava näyttö, jossa kokelas osoittaa oppiaineelle luonteenomaista osaamistaan valvotussa näyttötilaisuudessa.
- Tuotokset tallennetaan digitaalisesti, jotta ne voidaan arvostella ylioppilastutkinnon kaksivaiheisessa arvosteluprosessissa.

Kirjallinen koe

- Varsinainen koepäivä koostuu kirjallisista tehtävistä ja ajoittuu samojen tutkintopäivien yhteyteen muiden aineiden kanssa.
- Järjestelyt vastaavat muita digitaalisia kokeita.

Valmistavan näytön suuntaviivoja ja varhaisen vaiheen pilotointi

Tärkeä huomio valmistelun keskeneräisyydestä:

Tässä esitetyistä näkökohdista ei ole tehty päätöksiä, vaan ne ovat alustavia suuntaviivoja ja niitä perustelevia pohdintoja. Päätökset valmistavan näytön toteuttamisesta ja määräyksistä tehdään arviolta keväällä 2027. Päätösten pohjana hyödynnetään muun muassa eri pilotoinneista saatuja kokemuksia sekä sidosryhmien kanssa käytyjä keskusteluja ja annettua palautetta.

Suuntaviivoja valmistavan näytön periaatteista

- Taito- ja taideaineiden valmistelu keskittyi syksyllä 2025 valmistavan näytön suuntaviivojen valmistelemiseen.
- Koska valmistava näyttö on tutkinnossa uusi elementti, ei muiden osien valmistelutyö voi alkaa, ennen kuin näytön periaatteista on saatu käsitys.
- Lautakunta on julkaissut verkkosivuillaan pohdintoja valmistavan näytön periaatteista, käytännön järjestelyistä ja esimerkkitehtävistä.
- Kyseessä ovat alustavia suuntaviivoja. Päätöksiä asiassa ollaan tekemässä arvioilta keväällä 2027.

Etusivu / Tutkinnon toimeenpano / Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeet / Valmistava näyttö

VALMISTAVA NÄYTTÖ

Päivitetty 19.1.2026

Valmistavat näytöt ovat osa taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeita ja ne toteutetaan ennen kirjallista koetta. Valmistava näyttö on lainsäädännössä määritelty erottamattomaksi osaksi koetta, minkä vuoksi kokelaan suoritus hylätään, jos hän ei osallistu näyttöön ja koetta uusiaessaan kokelaan on uusittava myös siihen liittyvä valmistava näyttö.

Tärkeä huomio valmistelun keskenäisyydestä

Tässä esitetyistä näkökohdista ei ole tehty päätöksiä, vaan ne ovat alustavia suuntaviivoja ja niitä perustelevia pohdintoja. Päätökset valmistavan näytön toteuttamisesta ja määräyksistä tehdään [arvioilta keväällä 2027](#). Päätösten pohjana hyödynnetään muun muassa eri pilotoinneista saatuja kokemuksia sekä sidosryhmien kanssa käytyjä keskusteluja ja annettua palautetta.

VALMISTAVAN NÄYTÖN PERIAATTEET

NÄYTTÖPÄIVIEN AJANKOHTA

Lainsäädäntö ei määritä ajankohtaa, jolloin valmistavat näytöt on järjestettävä, vaan toimivalta asiassa on annettu Ylioppilastutkintolautakunnalle. [Hallituksen esityksessä 159/2024](#) todetaan kokeiden järjestämistä koskevan pykälän säännöskohtaisissa perusteissa, että valmistavia näyttöjä olisi mahdollista järjestää muina aikoina kuin samanaikaisesti järjestettäviä ylioppilastutkinnon kokeita.

Valmistavan näytön järjestämistä nykyisten koepäivien yhteydessä ei pidetä mahdollisena. Lukiodien tilat on kalustettu digitaalisten kokeiden tarpeisiin ja näyttöihin soveltuvien tilojen sekä riittävän määrän valvoja löytäminen olisi haastavaa.

Näyttöpäivät olisi tarkoituksenmukaista sijoittaa samoihin ajankohtiin kuin aiemmat paperikokeiden kielten kuullunymmärtämisen osakokeet:

- keväällä viikolle 7, eli kolme viikkoa ennen varsinaisia koepäivien alkamista
- syksyllä viikolle 37, eli viikko ennen varsinaisia koepäivien alkamista

Keväällä näyttöjen siirtäminen viikolle 9 ei ole lukiodien talviolmien vuoksi

Kuvakaappaus Ylioppilastutkintolautakunnan verkkosivuilta.

Poimintoja suuntaviivoista

Pisteytys

- Kokeen kokonaispistemäärä olisi 120 pistettä.
- Valmistavan näytön osuus olisi 50 % kokonaispistemäärästä, eli enimmäispistemäärä olisi 60 pistettä.

Valvonta

- Työtuntien tulisi vastata noin puolta nykyistä koepäivää.
- Ei voi edellyttää aineenopettajan asiantuntemusta.
- Työmäärää voidaan keventää videovalvonnan avulla.

Näyttöpäivien ajoitus

Samanaikaisesti aiempien paperikokeiden kuullunymmärtämisen osakokeiden kanssa:

- Keväällä: viikko 7, eli 3 viikkoa ennen varsinaisia koepäiviä.
- Syksyllä: viikko 37, eli 1 viikko ennen varsinaisia koepäiviä.

Tehtävien julkaiseminen

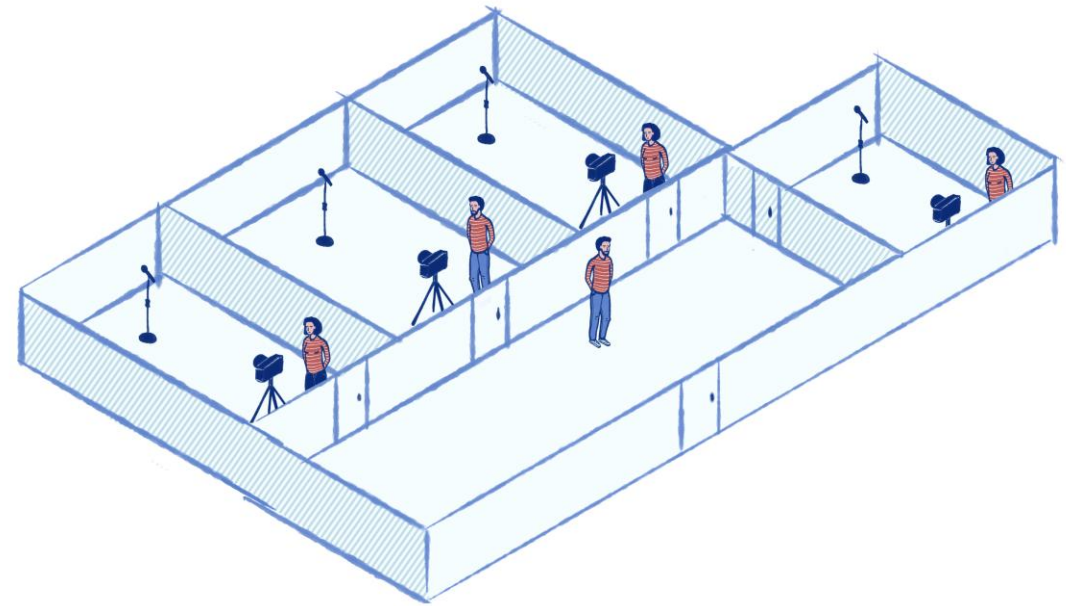
Oppiainekohtaisesti aineiden luonteen mukaan:

- Liikunta: 2 viikkoa ennen näyttötilaisuuksia.
- Musiikki: 4 viikkoa ennen näyttötilaisuuksia.
- Kuvataide: Teema 2 viikkoa ennen valtakunnallisen näyttöajankohtaa. Varsinainen tehtävänanto koepäivänä.

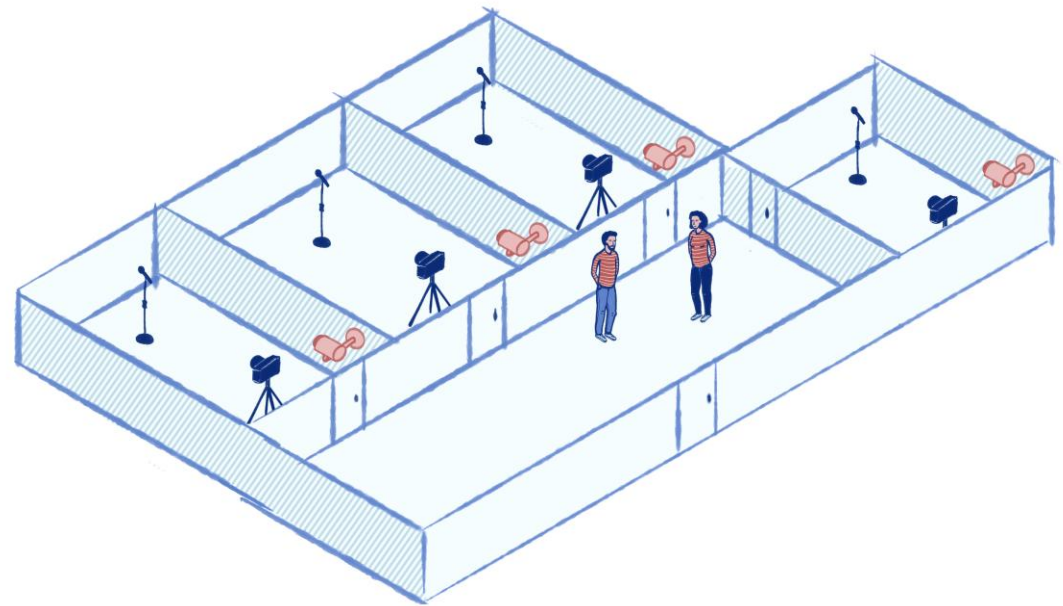
Käytännön järjestelyt: musiikki

- Kokelas saapuu valmistautumistilaan ennen koetta ja voi käyttää ajan esimerkiksi soittimen virittämiseen ja muuhun valmistautumiseen.
- Kokelaan suoritusajan alkaessa hän siirtyy nauhoitushuoneeseen.
- Tämän jälkeen nauhoitus aloitetaan ja se kestää 15 minuuttia, jonka aikana kokelaan tulee suorittaa annetut tehtävät.
- Kokelas voi suorittaa tehtäviä niin monta kertaa kuin haluaa, eikä nauhoitusta katkaista näyttötilaisuuden aikana.
- Lisäksi käytännön järjestelyissä on pohdittu säestäjien sallimista tiukoin reunaehdoin.

Käytännön järjestelyt: musiikki

- Jos nauhoitushuoneiden valvonta voidaan toteuttaa videovalvontana siten, ettei tilassa tarvitse olla valvojaa muutoin kuin käynnistämässä nauhoituksen, valvontaan riittäisi tällöin yksi valvoja kahta nauhoitushuonetta kohden.
- Resursointi olisi näin pitkälti linjassa lautakunnan nykyisten kokeiden kanssa.

Esimerkkitehtävät: musiikki

- Musiikin esimerkkitehtävissä kokelas suorittaa kaksi erillistä tehtävää:
 1. Ensimmäisessä tehtävässä kokelas esittää tehtävänannon mukaisesti AB-muotoisen kappaleen taustanauhan säestyksellä.
 2. Toisessa tehtävässä kokelas esittää runon pohjalta laaditun oman musiikkiesityksen.

Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden1 (2)

Musiikin valmistavan näytön tehtävä 1 -lausta-aineisto

Sointukierro ja rakenne

A-osa				
I Dm	I	I Bbmaj7	I	I
I Gm7	I	I C7	I	I

B-osa				
I Fmaj7	I Gm7	I Fmaj7	I Gm7	I
I Am7	I Gm7	I Am7	I Bb/C	I

Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden2 (2)

Säestysosinot

Kokelas saa soittaa oktaavialan omalla soitinlajin sopivaksi.
Lyömäsoittajat toteuttavat osinon rytmin hahmon.

A-osa

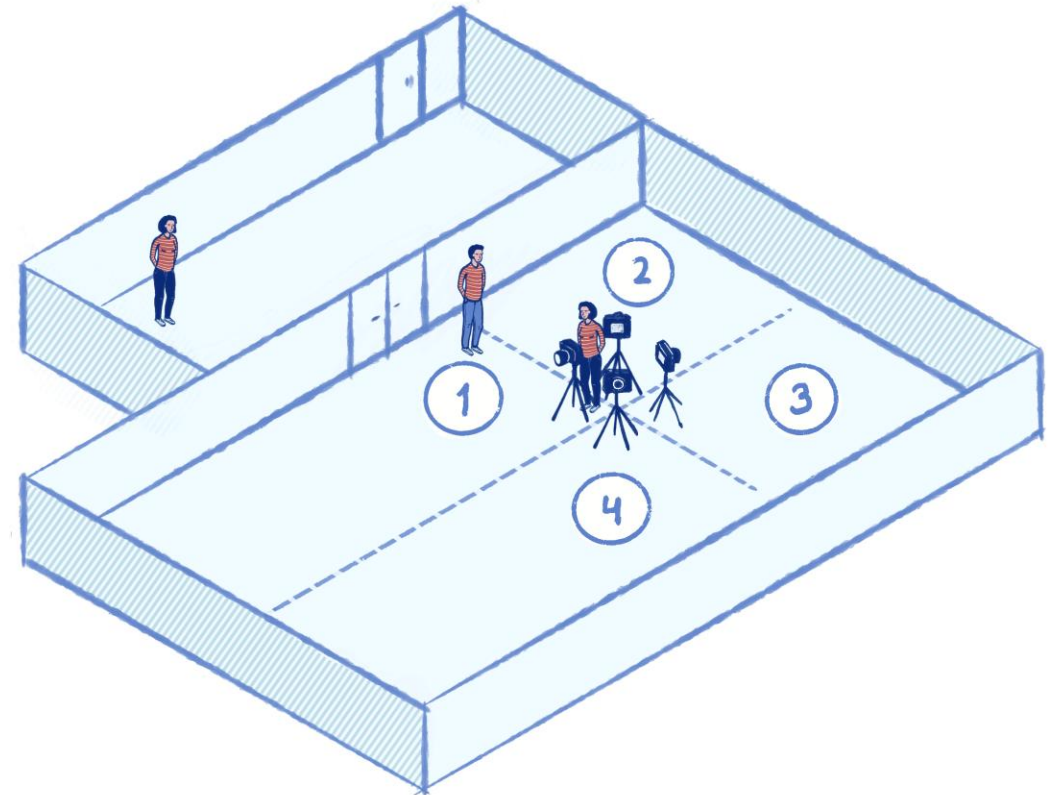
B-osa

Käytännön järjestelyt: liikunta

- Kokelas saapuu valmistautumistilaan ennen koetta ja voi käyttää ajan esimerkiksi lämmittelyyn.
- Näyttötilassa on yhteensä neljä näyttöpistettä, joita suoritetaan järjestyksessä 1-4.
- Näyttöpisteet voi sijoitella tilan mukaan joko kiertona tai peräkkäin siten.
- Siirtymään näyttöpisteeltä toiselle varattaisiin kaksi minuuttia, ja kunkin pisteen suorituksen nauhoitus kestäisi neljä minuuttia.
- Kokelas voi yrittää tehtävää annetun ajan puitteissa niin monta kertaa kuin haluaa ja ehtii.

Esimerkkitehtävät: liikunta

- Liikunnassa esimerkkitehtävä koostuu neljästä eri osiosta, joiden lähtökohtana on kokelaan liikunnalliset geneeriset taidot: liikkuminen, välineenkäsittely, tasapaino.
 1. Välineenkäsittely
 2. Liikkumistaitojen rata
 3. Rytmii & liike
 4. Yhdistelytehtävä (kehonhallinta, tasapaino- ja liikkumistaidot)

**Liikunnan valmistavan näytön
varhaisen vaiheen pilotointi**

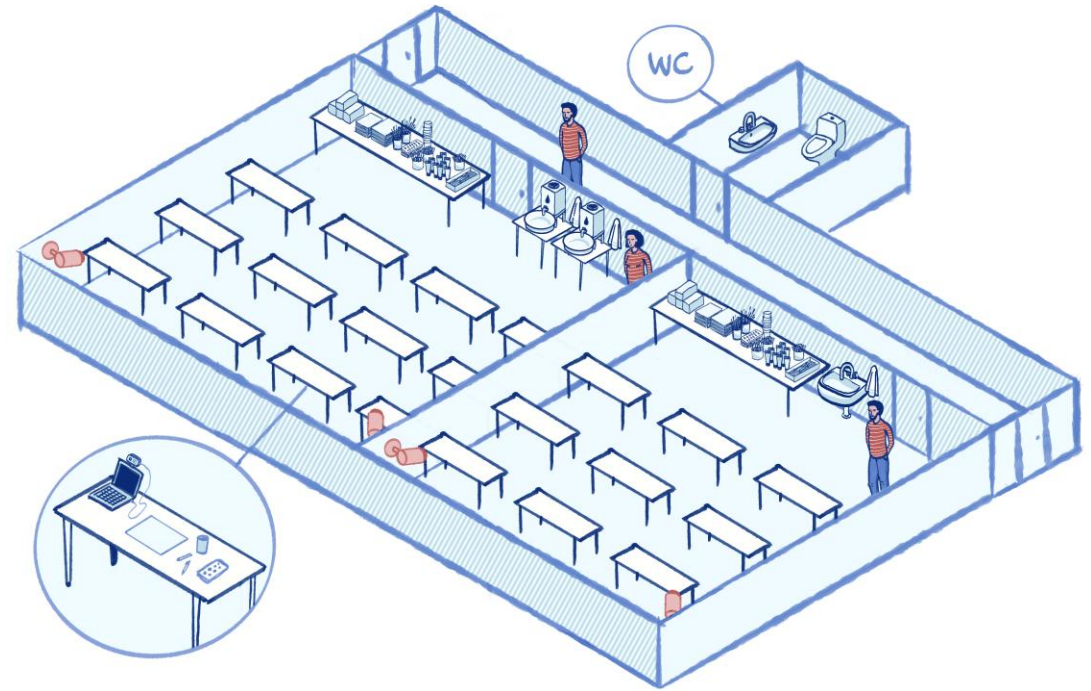
**Piloteriing i ett tidigt skede av
arbetsprovet i gymnastik**

**Tehtävä 2: Liikkumistaitojen rata
Uppgift 2: Bana för rörelsefärdigheter**

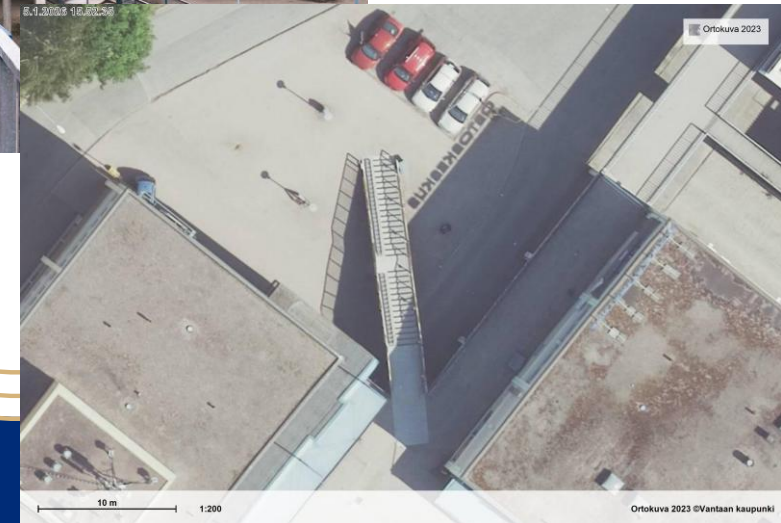
Käytännön järjestelyt: kuvataide

- Kokelaat suorittavat valmistavaa näyttöä samanaikaisesti kolmen tunnin ajan.
- Jokaisella kokelaalla on oma työpöytä.
- Kokelailla on mahdollisuus liikkua tilassa valitakseen tarvitsemiaan työvälineitä ja materiaaleja erilliseltä materiaalipöydältä.
- Tilassa on oltava vesipiste esimerkiksi välineiden pesemistä varten.
- Kokelas vastaa itse näytön dokumentoinnista.
- Ennen näyttöä kokelas on voinut tutustua tehtävien teemaan ennakkomateriaalin avulla.

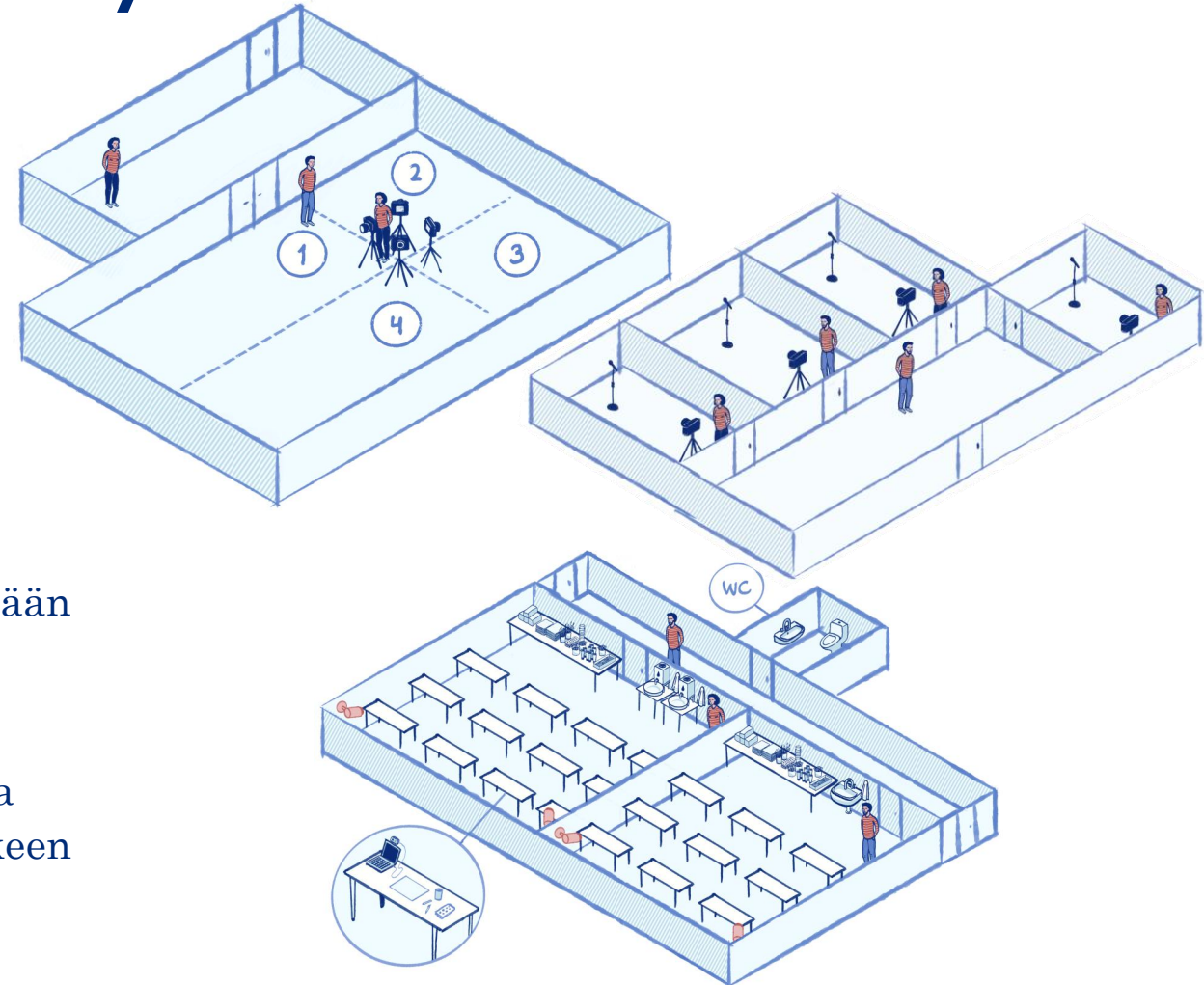
Esimerkkitehtävät: kuvataide

- Kukin kokelas valitsee yhden julkiseen taiteeseen liittyvän tehtävän, jota hän toteuttaa annettujen tausta-aineistojen sekä tilassa olevien välineiden ja materiaalien avulla.
 1. Teos Kolille (suunnitelma akvarelli- tai piirustuspaperille)
 2. Muraali- tai katutaide-teos (suunnitelma piirustuspaperille)
 3. Muistomerkki lapsuudelle (pienoismalli punasavesta)
- Lyhyt kirjallinen kuvaus teoksesta

Kaikki lukiot on kutsuttu pilottiryhmään!

- Esimerkkitehtävien avulla opettajat ja lukiot voivat pilotoida valmistavan näytön käytännön toteutusta konkreettisesti.
- Lautakunta toivoo, että esimerkkitehtäviä kokeillaan lukioissa kevätlukukauden aikana.
- Lukiolla on täysi vapaus soveltaa tehtävänantoja ja toimeenpano-ohjeita omaan toimintaan sopiviksi.
- Tehtäviä opiskelijoilleen teettäneitä lukioita pyydetään raportoimaan havainnoistaan kyselylomakkeella.
- Käytännön kokeiluilla ja siitä saadulla palautteella luodaan yhteistä käsitystä toimivista ratkaisuksista ja tehtävänannoista, joita hyödynnetään ylioppilaskokeen ohjeistusta, määräyksiä ja tehtäviä päätettäessä.

Lopuksi

1. Taito- ja taideaineiden kokeiden valmistelu etenee lainsäädännössä asetetun aikataulun mukaisesti kohti syksyä 2029.
2. Kokeisiin liittyy yhä useita avoimia kysymyksiä, mutta lautakunnan verkkosivuilla julkaistusta valmistelun alustavasta aikataulusta käy ilmi, missä vaiheessa valmistelu etenee ja milloin avoimiin kysymyksiin voidaan odottaa vastauksia.
3. Ylioppilastutkinto tehdään yhdessä – tutkinnon onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä opettajien, lukioden, muiden sidosryhmien ja Ylioppilastutkintolautakunnan välillä.

**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

Kiitos!

www.ylioppilastutkinto.fi/taitai

